

te vereenzelvigen! Hierover zijn wij het blijkbaar eens, dat wij ons eigen recht niet mogen zoeken, maar dat wij wel zullen opkomen voor het recht van Christus. Hoe zal echter blijken, dat wij niet ons eigen recht zoeken? Moet dat niet hierin uitkomen, dat wij niet het recht in eigen handen nemen, maar in de eerste plaats de bevoegde instanties laten oordeelen(?). Zoo heeft Christus het toch bedoeld, toen Hij ons zelde, dat wij den booze niet zouden wederstaan. Wij zijn het er over eens, dat Christus daarmee niet den plicht b.v. van de overheid ontkend heeft, zelfs met het zwaard den booze te wederstaan. Anders zou immers Rom. 13 met deze uitspraak van Christus in strijd zijn. Christus bedoelde te zeggen, dat wij het recht niet in eigen handen zullen nemen. Daaruit zal moeten blijken, dat wij niet ons eigen recht zoeken. 't Spijt ons, van U te moeten zeggen, dat Gij den kerkelijken weg niet tot het einde toe afgeloopen hebt. Stel eens, dat het alles onrecht was, wat door kerkeraad of Synode U aangedaan is, dan nog zoudt Gij de roeping gehad hebben. U op een meerdere vergadering te beroepen of op een volgende Synode redres te zoeken. Nu hebt Gij echter het recht in eigen handen genomen. Daarmee hebt Gij niet bewezen, dat Gij het recht van Christus en niet Uw eigen recht zoekt. Wij willen hiermee niet in hoogheid over U oordeelen, maar wel meenen wij juist in den geest der liefde U op dit verkeerde in Uw weg te moeten wijzen.

Broeders, nog steeds blijft ons hart naar U uitgaan. Wij hopen, dat Uw Synode, dank zij mede Uw aandrang, bereid zal zijn, met ons in mondeling overleg te treden. Wij bidden den Heere, dat Hij ons in den weg van Zijn recht eens weer tot elkander bringe.

De Deputaten voornoemd:

Ds J. WEGGEMANS, Hilversum.
Prof. dr G. C. BERKOUWER, Amsterdam.
Ds N. DUURSEMA, Nw. Amsterdam.
Ds S. G. DE GRAAF, Amsterdam.
Prof. dr D. NAUTA, Amsterdam.
Prof. dr J. RIDDERBOS, Kampen.
A. WARNAAR, Hazerswoude.
J. WILSCHUT, Rotterdam.

Namens Deputaten:

(w.g.) J. WEGGEMANS, voorzitter.
(w.g.) S. G. DE GRAAF, secretaris.

Correspondentie-adres: ds J. Weggemans, Alb. Perkstraat 10, Hilversum.

Het stuk, waarop dit antwoord terugrijpt, staat in „De Reformatie” van 17 Mei 1947.

7 Nov. '47.

S. GREIJ DANUS.

PROF. GREIJ DANUS.

Met innigen dank aan God en groote blijdschap mogen we thans, Vrijdagmiddag 7 November, schrijven, dat prof. Greijdanus geheel hersteld uit het Ziekenhuis is ontslagen en in Kampen is teruggekeerd.

We weten, dat prof. Greijdanus liever naar den Heere Jezus was gegaan om Hem. Dje hem kocht met zijn bloed en die hem verwaardigde tot zoo langdurigen dienst in zijn rijk te zien, te groeten en te loven. Maar de HEERE heeft hem nog bij ons gelaten. En dat is onzen professor ook goed!

Toen ik hem een half uur vóór zijn vertrek naar het ziekenhuis bezocht, zat prof. Greijdanus achter zijn bureau op zijn studeerkamer te werken. Toen ik hem, vier uur nadat de ingrijpende operatie was geschied, bezocht, sprak hij over de School, De Reformatie en zijn correspondentie. Toen zijn collega's hem vanmiddag, een paar uur nadat hij uit Zwolle was vertrokken en in Kampen was gearriveerd, gingen begroeten, zat hij weer op zijn studeerkamer te werken voor „De Reformatie”!

Dat is prof. Greijdanus.

De HEERE heeft onze gebeden verhoord!

Hij geve zijn knecht Greijdanus nog lang aan Zijn worstelende kerk, voor wie hij zoo ontzaglijk veel beteekent.

C. V.

VEROVERING DER WERELD.

Dr A. Kuyper Sr schreef eens: „Geen duimbreed is er op heel 't erf van ons menschelek leven, waarvan de Christus, die aller Souverein is, niet roept: „Mijn!” Dat komt wel overeen met hetgeen de apostel Paulus aan de Corinthiërs schreef: alles is uwe; hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Cefas, hetzij de wereld, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, zij zijn alle uwe; doch gij zijt van Christus, en Christus is van God, 1 Cor. 3 vs 21—23.

Wij, d.w.z. die van Christus zijn, allen, die waarlijk in Hem gelooven, zijn onnoemelijk rijk: de armste aan stoffelijke goederen, en de mildst met die goederen beede, de zieke en ljdende en kleine evenzeer als de gezonde, sterke. De geringe en onaanzienlijke niet min-

der dan de hooggeplaatste en in macht en staat verhevene.

Alles is uwe: leven en dood, tegenwoordige en toekomstige dingen, heel de wereld met al wat er in en op is; alles, want dat is van Christus, Wiens eigendom gij zijt, en dus is alles ook het uwe om Zijnen wil en door Hem.

Als alles van ons is, dan is niets van de wereld. Tusschen alles en niets is geen middelding. Het kan niet zijn: alles het uwe, en ook alles, of veel, of een weinig van de wereld. Want wat van de wereld is, veel of weinig, heel veel, of zeer weinig, is niet van u. Daar is dus geen ontkomen aan: Is alles van ons, geloovigen in Christus Jezus, dan is niets van de wereld die Hem verwerpt. En dus pleegt die wereld, in hetgeen zij neemt en geniet, diefstal. Hetzij veel, hetzij weinig, dat zij neemt, zij neemt en geniet dus niet het hare, maar het onze, zij steelt het onze, d.w.z. hetgeen van Christus is, en daarom van ons. Eerst wanneer ook zij geloovig den Heere Christus aanneemt, wordt ook alles van haar, en kan zij van dat alles nemen en genieten wat ook het hare is. Eens wordt haar dan ook de macht en gelegenheid ontnomen, als zij zich niet bekeert en den Heere Jezus geloovig aanneemt, om wederrechtelijk van dat alles ook maar iets te nemen ter genieting. De diefstal, die haar dan nu nog mogelijk is, wordt haar eens onmogelijk. Daarom zegt de Heere HEERE alzoo: Zie, Mijne knechten zullen eten, doch gijlieden zult hongeren; zie, Mijne knechten zullen drinken, doch gijlieden zult dorsten; zie, Mijne knechten zullen blijde zijn, doch gijlieden zult beschaamd zijn; zie, Mijne knechten zullen juichen van goeder harte, maar gijlieden zult schreeuwen van weedom des harten, en van verbreking des geestes zult gij huilen, Jes. 65 vs 13—14.

Alles is uwe, n.l. voor u, geloovigen in Christus Jezus.

Wat kunnen wij dan genieten en een leventje van plezier leiden. Denk u eens in. Dan is het bier van ons, en de jenever, en de brandewijn, en de cognac, en de champagne. Wel, dan kunnen we drinkgezelschappen oprichten.

Natuurlijk christelijke. Christelijke bierclubs, christelijke brandewijn- en jeneververenigingen, christelijke champagne-sociëteiten. Want natuurlijk, wij moeten belijdenis doen van ons Christelijk geloof. Dat alles is niet het onze om onzentwil, door ons eigen werk, maar ons geschonken om Christus' verdienste en door Hem ons genadig gegeven. Het is alles eigenlijk het Zijne. Maar omdat wij van Hem zijn en in Hem gelooven, daarom is het ook van ons. En daarom moeten wij dat ook doen uitkomen, openlijk a.h.w. proclameeren. En daarom bij alles er bij: christelijk, en dat voorop. Op die wijze belijden wij dan voor allen, dat het alles in waarheid van Christus is, en dat het het onze slechts is in Zijne gemeenschap, om en door Hem, zonder eenige verdienste onzerzijds, uit loutere genade.

Derhalve: christelijke drink- en drankgezelschappen, christelijke bier- en jenever- en brandewijn-groepen, christelijke champagne-gelagen.

Maar daar kan het natuurlijk niet bij blijven. Alles is immers het uwe, d.w.z. den geloovigen in Christus Jezus. Dus ook voetbalspel en bridge- en kaartspel. Want die voetballen en die kaarten behooren toch ook tot alles. Dat is dus ook het uwe, het onze. En dus mogen we daarmee ook spelen. Natuurlijk christelijk. Dat spreekt. Christelijk voetbalspel, christelijk kaart- en bridgespel. Evenals christelijk bier- en jenever- en cognac- en champagne-drinken. Natuurlijk, het moet alles in mate en wijze christelijk toegaan. We zetten dan voor alles ook het woord christelijk.

En dan is daar nog meer.

Daar is de dans. Daar is de bioscoop en cineac. Daar is het toneel en de schouwburg. Daar is de film. Alles is uwe. Dus christelijke dansverenigingen en christelijke dansen. Christelijke cineac en bioscoop. Christelijk toneel. Christelijke schouwburg. Christelijke film. Alles is uwe, want alles is van Christus. En dus aan het werk. Tegenwoordige, zoowel als toekomstige dingen, zijn de uwe, de geheele wereld, alles. Daar is geen duimbreed op heel het erf van ons menschelek leven, waarvan de Christus niet zegt: Mijn! Welnu dan, opgestaan, de handen uit de mouwen, fluks aan het werk, jongen en ouden, verenigingen opgericht, verbonden gemaakt, organisaties ingelkander gezet. Daar moet door u gedanst worden. Gij moet naar de cineac en naar de bioscoop. Gij moet toneelspele en naar den schouwburg. Gij moet zien filmen te krijgen en te laten draaien.

Natuurlijk, alles christelijk. Daarom begint ge alvast met bij al die verenigingen voor die onderscheiden doeleinden het woord christelijke te zetten. Dat geeft richting aan. Daarmee bekennt gij kleur. Daaruit spreekt een twee- of drievoudige belijdenis: alles is eigenlijk alleen van Christus; van mij is als zodanig niets; het is alleen het onze slechts voor en door Christus. En dan danst gij, maar..... natuurlijk, Christelijk, evenals gij christelijk bier drinkt, of cognac, of champagne, of brandewijn en jenever. En gij gaat christelijk naar de bioscoop. En gij speelt christelijk toneel. Dat spreekt alles als vanzelf. En zoo natuurlijk ook een christelijke schouwburg.

Hier zou nog veel meer te noemen zijn. Alles omvat toch zooveel. Maar op ééne zaak zij nu nog ge-

wezen. Daar ginds staat een gebouw. Het is zooveel meter breed, en zooveel meter diep of lang, en zooveel meter hoog. Sprak dr A. Kuyper dus van een duimbreed, hier zijn vele en vele duimbreedten. Dit gebouw is ingedeeld en bevat een aantal grootere en kleinere vertrekken, kamers, kamertjes. Alle zijn gemeubilleerd, hetzij rijker, hetzij soberder. Er bevinden zich menschen in, jongere en oudere meisjes en vrouwen. Men noemt dit gebouw met zijn inwonenden 'n bordeel. Dat gebouw met meubillair is van den Heere Christus, en die menschen zijn van Hem. Dat alles heeft de wereld dus ook al weer gestolen. Nu kunnen wij tegen dergelijken diefstal weinig doen. Maar moeten wij de wereld niet voor Christus veroveren? Is daar eenig „terrein”, dat niet van Hem is? En moeten wij nu niet, gelijk we immers bioscoop, film, toneel enz. voor Hem veroveren moeten, en dus christelijke bioscopen, christelijke films, een christelijk toneel, moeten zoeken te verkrijgen, ook het „terrein” van het bordeel voor Hem zoeken te veroveren? Is dus onze roeping niet, om een christelijk bordeel op- en in te richten? Goed verstaan natuurlijk: christelijk. Evenals wij christelijk moeten bier- en champagnedrinken, en christelijk moeten toneelspele, zoo zullen we ook christelijk moeten hoereeren. Hoe dat kan en moet, is misschien nu nog niet voor allen volkomen duidelijk. Maar dan kunnen daar christelijke verenigingen voor opgericht worden, die in dezen de noodige inlichtingen verschaffen.

Want alles is alles. Geen „terrein” mag hier uitgezonderd worden. Elke duimbreedte van het menschelek leven is des Heeren.

En dus.....

Wat zijn wij, christenen, geloovigen in Christus Jezus, toch rijk: alles is uwe. Wat kunnen we genoeglijk leven: eten, drinken, cognac, champagne, dansen, toneelspele, enz. enz., maar natuurlijk, alles christelijk, dat niet vergeten, en daarom bij alles duidelijk er vóór zetten: christelijk.

Ja, dat hebben we nu samen alles zoo prachtig logisch uit de Heilige Schrift afgeleid: alles is uwe, in Christus. Wat een leventje naar ons vleesch mogen we leiden. Natuurlijk naar ons christelijk vleesch. En om dat steeds goed te doen uitkomen, moeten we voor alles het woord christelijk zetten. Dat is eene openlijke belijdenis.

Ja..... maar, ik weet niet of het u gaat als mij, maar ik ben toch niet helemaal gerust. Ik vrees, dat wij in onze zoo mooi sluitende redeneering ergens een fout gemaakt hebben, zoodat wellicht ons gansche betoog één groote waanredeneering is. Waarom ik dit vrees? Zie, diezelfde apostel Paulus, wiens woord wij bespraken, en die schreef: alles is uwe, die schreef ook, en in denzelfden brief, en zelfs nog later in dien brief: Indien wij alleenlijk in dit leven op Christus zijn hopende, zoo zijn wij de ellendigste van alle menschen, 1 Cor. 15: 19. Hoe nu? Alles het onze, en desniettemin de ellendigste van alle menschen, als we alleen in dit leven op Christus zijn hopende? Alles het onze, en dus eten en drinken en spelen naar onzen lust, en dan nog de ellendigsten van alle menschen? Hoe zit dat?

Ja, daar zal wel heel wat achter en aan vast zitten. Maar ge zult kunnen begrijpen, dat mij dat woord wel doet twifelen, of onze mooie redeneering wel zoo zuiver is. Zou zij misschien een gansche misleiding kunnen wezen?

Want Paulus, de apostel Paulus, was niet maar zoo de eerste en de beste. Hij had een zeer scherp verstand. Hij heeft veel gesproken. Maar daarvan hebben we weinig over. Lucas heeft in zijn Handelingen der apostelen er kleine stukken van bewaard. Maar dat alles bij elkander is nauwelijks zoo veel, als een preekje tegenwoordig. Doch hij heeft ook brieven geschreven. En daarvan zijn ons dertien in het Nieuwe Testament overgeleverd. Doch die dertien samen vormen nog maar een klein boekje van een anderhalf honderd bladzijden van klein formaat. Evenwel hebben al de latere eeuwen veel geleerden zich met dat, laat mij zeggen, kleine boekje bezig gehouden om het te verklaren. En nog zijn zij er niet mee klaar. Telkens is er tusschen deze geleerden ook nog weer onderlinge tegenspraak over den zin van wat de apostel schreef. Daaruit blijkt wel, dat die Paulus niet een stumper is geweest, dien we nu maar gauw als iemand van een klein verstand aan den kant kunnen schuiven. Hij heeft zelfs niet alleen naar zijn diepe verstand geschreven, maar blijkbaar ook door hooger licht bestraald. Want hij schreef ook b.v. over de toekomst. Het Evangelie zou naar verre uitgaan. Velen zouden er in gaan gelooven. Maar daarna zou ook de groote afval komen, II Thess. 2: 3, en vervolgens zou de antichrist verschijnen en velen verleiden, en ten slotte komt Christus op den grooten oordeelsdag ten gerichte. Nu, we kunnen het zien, die groote afval werkt nu al. Maar dat is eeuwen nadat de apostel dit schreef. Hij heeft dat wel bij hooger licht dan alleen eigen scherpe verstand geschreven. Wij kunnen hem en wat hij hier zegt van dat „de ellendigste der menschen” maar niet zoo gauw en zonder meer aan den kant zetten.

Het is waar, Paulus is een man, die al bijna een negentien eeuwen dood is. Men heeft hem onthoofd, en behandeld als een misdadiger en dwaas. En wij zijn nu een negentien honderd jaren verder. En dus..... weten wij zooveel meer, en zijn wij zooveel hooger ontwikkeld. Wanneer, naar men zegt, elk volgend ge-

slacht stam- welke ho- voor. In of genera In deze m neraties, rond geta van vijfde hoogte ha een veel die vijfti neer het veel hoo mer gezet telijk ver erkennen ouderwet Die man min van van dages kan men vervoer. h hij wist waardoor elkander wist hij r atoombon loos oude nigen als gemeentel I Tim. 2

Dus ja blijkt hij onder hoe den ander den eenvo profeteers zie, het l de wereld regelen e Ik duri schen” m dat doet redeneerir een scher Paulus, o makken e eerst sch eene bree in dienzel dit leven ellendigst dat van schijnende rende red dan dat l ken, en t den.

En dat deze twee onze Hee Ik heb de voorafga ben. Dat Heere de dan nog Heere zeg der werel den. Trouw waart, zo omdat gij wereld he Joh. 15: Nu, wa natuurlijk b.v. op ch ons dron cognac, e de bioscop toneel sp telijk kau ten hande dan hater bij stuit h telijk zou maar gelij christelijk christelijk maar als met dat v Daarover coördje ge Wannet Zijn discij haatte en gansch an met het v

We zull anders m had tot d Ik zal de der aarde 1:2 word gesteld is 2:8, dat worpen h

Het is zooveel lang, en zooveel van een duimten. Dit gebouw tere en kleinere in gemeubelde, inden zich men- vrouwen. Men 'n bordeel. Dat are Christus, en s heeft de we- annen wij tegen moeten wij de ' Is daar eenig moeten wij nu n, tooneel enz. Christelijke bios- k tooneel, moe- errein" van het n? Is dus onze el op- en in te aristiek. Even- ompagnedrinken, o zullen we ook t kan en moet, zolkomen duide- re verenigingen de noodige in-

'mag hier uit- van het men-

en in Christus men we genoeg- npagne, dansen, likk, alles chris- ij alles duidelijk

zoo prachtig lo- alles is uwe, in vleesch mogen dijk vleesch. En moeten we voor t is eene open-

u gaat als mij, at. Ik vrees, dat ring ergens een ht ons gansche . Waarom ik dit wiens woord wij we, die schreef og later in dien en op Christus e van alle men- et onze, en des- nschen, als we hopende? Alles elen naar onzen alle menschen?

aan vast zitten. mij dat woord meering wel zoo usche misleiding

is niet maar zoo teer scherp ver- ir daarvan heb- dijn Handelingen bewaard. Maar oo veel, als een ft ook brieven en in het Nieu- e dertien samen van een ander- rmaakt. Evenwel eerden zich met bezig gehouden zij er niet mee leerden ook nog en zin van wat , dat die Paulus : nu maar gauw n den kant kun- n naar zijn diepe ook door hooger b.v. over de toe- uitgaan. Velen arna zou ook de n vervolgens zou erleiden, en ten oordeelsdag ten ie groote afval at de apostel dit licht dan alleen Wij kunnen hem idigste der men- r meer aan den

die al bijna een t hem onthoofd, vaas. En wij zijn der. En dus..... zooveel hooger elk volgend ge-

slacht staat op de schouders van het voorafgaande, welke hoogte heeft ons geslacht dan bereikt. Stelt u voor. In elke eeuw kunnen we een drietal geslachten of generaties rekenen, in het algemeen, en ruw geschat. In deze negentien eeuwen wordt dat dus: 19×3 generaties, dat is een 57 geslachten. Nemen we voor een rond getal 50. Stelt u nu voor een menschenpilaar van vijftig op elkaar staande personen. Welk een hoogte had dan de hoogste, de vijftigste, persoon. Welk een veel ruimer, vrijer, uitgestrekter gezichtsveld had die vijftigste, die hoogste, dan die onderste. Wanneer het nu in dezen ook zoo is, dat wij geestelijk zoo- veel hooger staan, dan de apostel Paulus, zooveel ruimer gezichtsveld hebben dan hij, dan ja zijn we geestelijk ver boven hem uitgegroeid. En we moeten het erkennen: hij is vergeleken bij de menschen nu, erg onderwetsch en achterlijk. Denkt u eens eventjes in. Die man heeft niets geweten van een fiets, en even- min van een auto. En welke jonge van jaren, en oude van dagen, weet nu niet van rijwiel en b.v. jeep, bijna kan men zeggen ook door ondervinding van eigen vervoer. Hij wist van zwaard en spies en piek. Maar hij wist niets van schietgeweer, kanon, mitrailleur, waardoor de menschen zoozeer vooruitgegaan zijn om elkander te vermoorden. Van telefoon, telegraaf, radio wist hij niets af. Noch van duikboot en vliegtuig en atoombom. Voor den tijd van nu is hij dus wel hope- loos onderwetsch en achterlijk. Dat denkt dan ook me- nigeen als hij b.v. aan de vrouwen verbiedt om in de gemeentelijke vergaderingen te spreken, I Cor. 14 : 34; I Tim. 2 : 12.

Dus ja, wat moeten we nu met hem? Eensdeels blijkt hij zoo scherp en diep van verstand, en daarbij onder hoogere bezieling en verlichting schrijvend. Aan den anderen kant blijkt hij van allerlei dingen, die nu de eenvoudigste wel weet, geen kennis te hebben. Hij profeteerde over wat eeuwen daarna gebeuren zou. En zie, het komt uit. En toch zou hij vreemd opzien in de wereld van nu met haar spoortreinen en verkeers- regelen en distributiepalen.

Ik durf zijn woord van „de ellendigste der men- schen" maar niet zoo als zonder zin verwerpen. Maar dat doet mij vreezen, dat wij met onze bovenstaande redeneering naar uit den koers geraakt zijn. Als zulk een scherpzinnig en diepzinnig man als de apostel Paulus, ondanks dat hij destijds van allerlei levensge- makken en levensverderfissen van nu nog niet wist, eerst schrijft: alles is uwe, en daar nog ook zulke eene breede uitwerking van geeft, en die niettemin in dienzelfden brief laat volgen: Indien wij alleen in dit leven op Christus zijn hopende, zoo zijn wij de ellendigste der menschen, dan geloof ik maar liever, dat van heel onze voorafgaande, zoo mooi logisch schijnende, en ons wereldschgezinde hart zoo beko- rende redeneering, al heel weinig, zoo nog iets deugt, dan dat ik den apostel voor zoo verward in zijn den- ken, en tegenstrijdig in zijn uiteenzettingen zou hou- den.

En dat nog bovendien hierom, dat de apostel met deze twee uitspraken eigenlijk niets anders zegt, dan onze Heere Jezus zelf. Hij zeide tot Zijn discipelen: Ik heb de wereld overwonnen, maar liet ook daaraan voorafgaan: in de wereld zult gij verdrukking heb- ben. Dat lijkt ook wel erg tegenstrijdig. Heeft de Heere de wereld overwonnen, hoe kunnen de Zijnen dan nog verdrukking in de wereld hebben. Maar de Heere zegt het. En dus verhindert Zijne overwinning der wereld niet, dat de Zijnen er nog in verdrukt wor- den. Trouwens zeide Hij ook: Indien gij van de wereld waart, zoo zoude de wereld het hare liefhebben; doch omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld heb uitgeverden, daarom haat u de wereld, Joh. 15 : 19.

Nu, wanneer wij nu leven als de wereld, wij dan natuurlijk op christelijke wijze en in christelijke mate, b.v. op christelijke manier en in christelijke matiging ons dronken drinken aan bier, brandewijn, jenever, cognac, champagne, op christelijke manier dansen, de bioscoop bezoeken en de cineac, op christelijke wijze tooneel spelen en aan schouwburgbezoek doen, chris- telijk kaarten en briden, op christelijke wijze zwart- ten handel drijven, oeh, waarom zou de wereld ons dan haten? Nu ja, dat woord christelijk daar altoos bij stuit haar wel tegen de borst. Alsof zij niet chris- telijk zou zijn! Maar enfin, als dan het doen en laten maar gelijk is, dan neemt zij dat christelijk tintje, die christelijke franje ten slotte wel op den koop toe. Wat christelijk hoereeren, ja, het klinkt wel wat vreemd, maar als het dan toch maar hoereeren is, dan moge met dat vlagje christelijk zwaaien, wie er lust in heeft. Daarover wil hij het ten slotte nog wel op een ac- coordje gooien.

Wanneer de Heere daarom zegt, dat de wereld Zijn discipelen, geloovigen haten zal, gelijk zij Hem haatte en haat, dan moet Hij toch wel doelen op een gansch ander levensgedrag dan boven geteekend werd met het woordje christelijk versierd.

We zullen dus de dingen van ons leven op aarde anders moeten bezien en anders beredeneeren. God had tot den Heere Christus gezegd: Eisch van Mij, en Ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel, en de einden der aarde tot Uwe bezitting, Ps. 2 : 8. En in Hebr. 1 : 2 wordt van den Heere gezegd, dat Hij van God gesteld is tot een erfgenaam van alles, en in Hebr. 2 : 8, dat God alle dingen onder Zijne voeten onder- worpen heeft, gelijk ook de apostel Paulus schrijft,

FAILLISSEMENT DER BARMHARTIGHEID.

Er is toch wel „something rotten" in onze chris- telijke samenleving.

Een vorig geslacht, dat in de dagen van Afschei- ding en Doleantie de berooving van zijn goederen met vreugde verdroeg (Hebr. 10 : 34), dat afgedacht van duizenden guldens aan boeten, de lasten van zijn scho- len met den Bijbel, van een Theologische School en een Vrije Universiteit in blijdschap torste, heeft daar- enboven monumenten van Christelijke barmhartigheid gesticht, waarover het nageslacht — gesteld al, dat het nog tot verbazing in staat is — zich slechts ver- wonderen kan: Hoenderloo, de Zettensche Inrichtin- gen, de Weesinrichting Neerbosch, Krankzinnigenge- stichten, Inrichtingen voor Achterlijke Kinderen, ja, wat niet al?

Er zijn symptomen, dat het verval ook hier begint in te treden.

Op christelijke erve schijnt de met den oorlog en de bezetting verdwenen „Joodsche Invalide", die, bij gebrek aan spontanen offerzin bij het Joodsche en liberale publiek, regelmatig groote loterijen organi- seerde, te zijn herleefd.

Tenminste „Trouw" bracht in zijn advertentie-ko- lommen onlangs een tweetal advertenties, die de men- taliteit van „de Joodsche Invalide" in voorzichtige camouflage verrieden en dezelfde methodes, in behoe- zaam gekozen nieuwe vormen invoerden.

De eerste was van een door den oorlog verwoest Diakonessenhuis te Arnhem, de tweede van de bekende Marihastichting te Alphen aan den-Rijn. Beide inrichtingen probeeren door een ver- kapte loterij aan geld te komen. Let wel: door een verkapte loterij. Niemand wordt genoodzaakt een lot te koopen. Het eenige wat U gevraagd wordt is een rebus op te lossen. Ge zendt die oplossing in op een briefkaart, plakt daar boven het verschuldigde por- to voor f 0.50 of f 1.— aan zegels bij en voor de rest loopt de zaak vanzelf.

Het aantal briefkaarten, dat ge op Uw naam moogt inzenden is onbepaald. Zoals men vroeger voor „de Joodsche Invalide" een onbepaald aantal loten koopen kon. Het resultaat is hetzelfde als toen. Hoe meer briefkaarten ge inzendt, hoe meer kansen ge hebt om te „winnen": een salon, een huiskamer, een riant bu- tenhuis of een andere van de honderden „prijzen"..... en tegelijk wat te doen voor: de christelijke barm- hartigheid!

dat alleen God Zelf uitgezonderd is, maar dat voorts alle dingen aan den Heere Christus onderworpen zijn, I Cor. 15 : 24.

Volstrekt alles is dus den Heere toegezegd en aan Hem onderworpen, de geheele wereld, stoffelijk en geestelijk, menschen en engelen en duivelen. Maar hoe? Dat Hij maar dadelijk kan beginnen te genie- ten? Integendeel, Hij zou er een zwaren strijd voor moeten strijden, heel Zijn aardsche leven er meer dan dertig jaren voor moeten opofferen, om te lijden ont- bering, te zweegen, miskenning te ondergaan, en ein- delijk den dood des kruises er voor te sterven. Zoo heeft Hij Zich dit alles verworven, a.h.w. het eigen- domsrecht op dit alles verkregen. Moest de Christus niet deze dingen lijden en alzo Zijn heerlijkheid in- gaan? Luc. 24 : 26. Zoo heeft Hij op aarde Zijn gan- sche leven in strijd en lijden en smaad moeten ver- keeren. En daarna is Hij wel opgenomen in den hemel en ter rechterhand des Vaders gezet, en regeert Hij alle dingen in hemel en op aarde, Matth. 28 : 18; Hand. 2 : 33, maar Hij moet Zich Zijn rijk a.h.w. nog veroveren. Door Zijn gehoorzaamheid en lijden op aarde heeft Hij Zich het recht op bezit van, en heer- schappij over de geheele wereld, verworven. Met Zijn opstanding en hemelvaart is Hij met de macht be- kleed om Zich nu dat eigendom, die geheele wereld, te veroveren en te onderwerpen. Daarmede is Hij se- dert al de eeuwen door bezig. En eerst aan het eind der wereld zal Hij zichtbaar het volle bestuur, en de volstrekte regeering over, de geheele wereld aan- vaarden.

Het is dus om zoo te zeggen ook nu nog allerminst een tijd van stil genieten voor den Heere. Integen- deel voert Hij aldoor den strijd, een geweldigen strijd, tegen duivelenmacht en menschenwereld, om Zijn eigendom Zich a.h.w. toe te eigenen, om de wereld aan Zich te onderwerpen. Zegt Hij daarom in Joh. 16 : 33: Ik heb de wereld overwonnen, dan drukt Hij daarmede slechts uit de zekerheid Zijner overwinning, en dat Hij in beginsel toen reeds overwonnen had. De rechtsstrijd was beslist, al moest Hij toen ook nog den dood sterven. Maar de feitelijke verovering of overwinning moest toen nog geschieden, en zij vindt plaats nu al de eeuwen door, tot straks de volle zege metterdaad is behaald, en heel de wereld aanbiddend aan 's Heeren voeten ligt.

En stelt nu tegenover dat leven van onzen Heiland van ontbering en lijden op velerlei wijze, tot Hij ten laatste tot den kruisdood veroordeeld werd en aan

Over het loten behoeft ge U geen zorg te maken. Dat geschiedt in Uw afwezigheid voor U en son- der U!

De Notaris zal het lot in den schoot werpen en het geheele beleid daarvan..... het wil me bijna niet uit de pen, maar Gods Woord moet zijn recht hebben.... het geheele beleid daarvan kunt ge aan den HEERE overlaten (Spr. 16 : 33).

Men gevoelt, dat het niet in orde is.

Men gevoelt, dat men hier ingaat tegen den eerbied voor den Naam, die in het Lot wordt aangeroepen.

Men gevoelt, dat men hier ingaat tegen een goede, christelijke zede.

Daarom camoufleert men.

Daarom verkoopt men geen loten.

Daarom helpt men de menschen over den weer- stand van het geweten heen.

Daarom vraagt men de overigens zeer gemakke- lijke oplossing van o, zoo'n onschuldig rebusje.

Daarom vraagt men slechts een briefkaartje met „barmhartigheidsporto".

Men ontziet nog eenigszins het christelijk publiek.

Maar in het Notariskantoor ontziet men niet meer den Naam.

En tegelijk spreekt men uit, dat men in de spon- tane, gaarne en gewillig offerende barmhartigheid van de christelijke samenleving geen vertrouwen meer heeft.

Daarom speculeert men op de booze gewinacht van het publiek.

Daarom bevordert men de goklust.

En „Trouw", dat de beginselen propageert van een partij, die nog altijd een paragraaf in haar beginsel- program heeft tegen de Staatsloterij, incasseert de re- venuen van de advertentie.

Trouwens „Trouw" organiseert ook wedstrijden voor het aanbrengen van abbonn's, waarvan de opzet aan de loterij niet vreemd is.

Van Trouw gesproken!

O, Heldring, Van 't Lindenhout, Lindeboom en Willem van den Bergh, zal het rebussen-oplossend, raadseltjes-radend nageslacht, dat weinig het Woord onderzoekt, maar veel hersengymnastiek pleegt op de Heilige Schriften; het nakroost, dat uw graven bouwt, Uw geest en Uw arbeid verloochenen gaan?

Is dit een symptoom van de levensverwoesting, die altoos op de verwoesting van de Kerk volgt: dat de liefde van velen verkouden zal (Matth. 24 : 12)?

Is dit een symptoom van een naderend faillissement der barmhartigheid?

Heere, erbarm U onzer!

D. E. C.

het kruis onder zoo ontzaglijke smarten en benauwd- heden bezweek en dood in het graf weggeborgen werd, het tevoren genoemde leven van bier- en jenever- en cognac- en champagne-drinken, van dat dansen en kaarten en briden, van dat bioscoop- en cineacbe- zoek, van dat tooneelspel en schouwburgloopen, of- schoon dat alles met het vlaggetje van christelijk ver- sierd, dan kunt ge ineens verstaan, dat aan dat alles, ondanks dat versiersel van christelijk, niets chris- telijks is, maar niets dan alles onchristelijk is. Ja, het is wel naar den lust van ons zondige vleesch. Maar van verovering der wereld, van alle levensterreinen, voor Christus is daarin niets, en al zulk praten en voorgeven van zulk christelijk veroveren is niets dan leugentaal, zulk doen is niets dan Christusverloochene- ning, en doet niet de wereld of eenig levensterrein voor Christus winnen, maar voor zoover aan ons ligt, veeleer voor Hem weer verliezen.

Weg daarom met al zulk gedoe en geredeneer.

De Heere heeft den Zijnen, Zijn geloovigen, in dit leven ontbering, moeite, strijd in uitzicht gesteld, en tot zelfverloochening hen opgeroepen. Zoo iemand achter Mij wil komen die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volg Mij, Matth. 16 : 24. Indien iemand tot Mij komt, en niet haat zijn vader en zijne moeder, en vrouw en kinderen, en broeders en zusters, ja ook zelfs zijn eigen leven, die kan Mijn discipel niet zijn, Luc. 24 : 26. De Heere heeft de Zijnen niet dit aardsche leven met zijn geneugten beloofd, maar hen naar de toekomst, naar de eeuwigheid met haar zaligheid, gewezen. Verlijdt en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen, Matth. 5 : 12. Zelf heeft Hij het kruis verdragen en de schande veracht, en is nu gezeten aan de rechterhand van den troon Gods, Hebr. 12 : 2. De geloovigen worden in de kracht Gods bewaard door het geloof tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in den laatsten tijd. In welke gij u verheugt, schrijft de apostel Petrus, na een weinig tijds, zoo het noodig is, bedroefd zijnde door menigerlei verzoeken, I Petr. 1 : 5-6.

Het goed der geloovigen, de genieting van alles, dat het hunne is van en door Christus, is niet hier op aarde, aan deze zijde van dood en graf, maar in de eeuwigheid. Hier verdrukking, ontbering, lijden. Hier gasten en vreemdelingen, Hebr. 11 : 13, vgl. ook Philip. 3 : 20; daar bevrijding, verheerlijking, genie- ting.

Dat worde aanvaardt door wie des Heeren wil zijn, en des Heeren mag zijn: Zijn geloovigen. Niet de ge-

nietingen dezer wereld, van ons zondige vleesch en hart gezocht, maar als Mozes liever in leed en ontbering en bestrijding, dan de genieting der zonde, Hebr. 12:25. Weg met dat gepraat, dat de wereld zooveel heeft om te genieten, bioscoop, film, toneel, dans, enz., en wij en de onzen dat alles moeten ontberen. Die zelfverloochening en ontbering heeft de Heere de Zijnen in uitzicht gesteld, om hun voor het leven hierna blijdschap, zaligheid te beloven. Dat moet door ons en de onzen aanvaard worden. Dat moeten wij zelve weten en ons indenken en voor ons aanvaarden. En dat moeten wij onze kinderen, reeds van de vroegste jaren, voorstellen en, voorzoover aan ons ligt, doen willen. Zoo hen opvoeden.

Natuurlijk kan daar wel eens een goed stuk film vertoond worden, een historiestuk, natuurtafeel. En zoo zal in de bioscoop wel eens een goed stuk te zien zijn. Maar die trekken de menschen niet. En daarvan kan het bedrijf niet bestaan. En toneelspel kan ik voor mij in den hemel niet denken, al zegt dat natuurlijk op zichzelf niets. Het is het element der onwaarheid, dat m.i. tegen de volstrekte waarheid Gods en des hemels strijdt, afgezien van alle onredelijkheid en andere verkeerdheid bij het tegenwoordige toneel.

Laat men zich en anderen daarom het hoofd niet trachten op hol te brengen, met het voorgeven, dat men dat of dit „terrein“ ook voor Christus veroveren moet en wil, film, bioscoop, toneel, dans etc. Daar komt niets van. Maar zelf lijdt men daarbij op de eene of andere wijze verlies, en men doet aldus den ander schade lijden. Laat men er daarbij maar voor uitkomen, dat het de begeerten van het zondige, vleeschelijke hart zijn, die men aldus zoekt te bevredigen, hetzij bij zichzelf, hetzij bij anderen, maar dan als ter consciëntiegruststelling met een versierinkje van christelijk omkleed.

Wie Christus wil toebehooren, die moet Hem geheel willen toebehooren, niet alleen straks, in de eeuwigheid, maar ook nu. En die moet waarlijk in Hem willen gelooven, en om Zijnentwil naar Zijn Woord zich en dit wereldsche willen verloochenen en ontzeggen. Wij moeten ons kruis van ontbering om Zijnentwil op ons willen nemen en Hem nadragen, om onze begeerten en verwachting niet in dit leven te hebben, maar aan de overzijde van dood en graf.

Alles is om Christus' wille en door Hem het onze, als wij waarlijk in Hem gelooven. Maar dat zal eerst in de eeuwigheid, en na den oordeelsdag uitkomen ook tot onze genieting, gelijk de openbaring van 's Heeren overwinning en beheersching der geheele wereld eerst vol aan het licht treedt met Zijne wederkomst in heerlijkheid aan het eind der wereld ten gerichte.

Dus geen wereldsche christenen willen zijn, noch trachten te wezen, maar ware christenen naar het Woord des Heeren.

18 Aug. '47.

S. GREIJLDANUS.

DE WOORDEN DIE IK TOT U SPREEK ZIJN GEEST EN LEVEN, JOH. 6:63.

In het „Weekblad van de Nederlandsche Hervormde de Kerk“ van 11 Oct. j.l. bespreekt dr W. Aalders uit Den Haag de dissertatie van dr A. J. Brinkhorst: „Schrift en Kerkorde“, waarin hij veel te prijzen oordeelt, maar die z.i. eene voorafgaande vraag eerst en breder of dieper had moeten behandelen. Uitteraard meng ik mij in deze kwestie niet. Maar dr W. Aalders stelt met zijne bespreking een punt aan de orde van algemeener betekenis, en waarom zijne critiek eigenlijk draait. Dat is m.i. de vraag naar de verhouding van Geest en Woord, en wel dat Woord nu genomen als Heilige Schrift. Nu zijn Geest en Woord zeer zeker twee. De Heilige Geest is God en van eeuwigheid. De Heilige Schrift is schepsel en ontstond in den tijd. Maar is nu dit Woord Gods, de Heilige Schrift, los van Gods Geest, leeg van dien Geest, zoodat die Geest telkens weer eerst a.h.w. dat Woord, die Schrift, opnieuw met Zich of Zijne werking en kracht vullen moet, om dan en dan, naar het welbehagen des Geestes, weer Woord Gods te worden, of heeft die Geest op die wijze eenmaal Zich met dat Woord, die Heilige Schrift, verbonden, Zijne kracht daarin werkende, dat dat Woord, die Schrift, altoos Zijn Woord is, bekrachtigd met Zijne sterkte, en dus werkende door Hem, zonder ooit om Hem en Zijne werking los of leeg te wezen? Indien het eerste, ja, dan zegt de prediking van dit Woord, die Schrift, hoe overeenkomstig dat Woord of die Schrift ook, natuurlijk nog weinig. Dan is dat een intellectuele bezigheid, een menscheijk spreken, dat slechts menscheijke uitwerking hebben kan door menscheijke rede- en overredingskracht. Eerst wanneer het dus den Heiligen Geest betreft, Zijne kracht daarbij te voegen, wordt dit anders. Dan moet dus telkens bij dat Woord weer bijkomen de kracht of werking des Heiligen Geestes, zal het meer dan menscheijke kracht oefenen, en meer dan menscheijke uitwerking hebben. Dan kan er sprake komen van het Sacrament naast het Woord, niet als teken van, en zegel op dat Woord, en dus als ten zeerste afhankelijk van dat Woord, en niets anders biedende dan dat Woord, doch slechts in anderen vorm, op andere wijze, maar door ons geloof aan te grijpen om er heil uit te genieten. Doch dan kan en zou het iets bieden naast en buiten of boven dat Woord, en zonder hetwelk het Woord eigenlijk

maar een intellectuele zaak zou wezen, die het eigenlijke, de wezenlijke genade niet bood, noch door het geloof deed ontvangen. Dr W. Aalders drukt zich zoo uit: „De genade is in de Schrift, voorzoover ik het zien kan, spiritueel en habitueel, poëtisch en ontologisch, actueel en habitueel. Men zou misschien het beste kunnen zeggen, dat er in deze een dialektische verhouding is tussen beide elementen in de genade. Waarbij het dan zo is, dat het ene element is uitgedrukt in de prediking en het andere in het sacrament. Het ene is de waarheid van de werkelijkheid; en het andere de werkelijkheid van de waarheid. Wat in de genade zelf één is, is in woord en sacrament gebroken. Maar daarom veronderstellen die beiden elkaar in een dialektische verhouding. De werking des Geestes is er voor het geloof in het woord als waarheid en werkelijkheid met het accent op de waarheid. En het is er in het sacrament als waarheid en werkelijkheid met het accent op de werkelijkheid“. Hier is een niet te scheiden eenheid en gelijkwaardigheid der deelen van prediking en sacramenten, schrijft hij. Bij verwringing van die gelijkwaardigheid der deelen naar den eenen of naar den anderen kant, ontstaat er gevaar. „En wij protestanten hebben dan te maken met het gevaar van de verwringing van die verhouding in de richting van een miskenning van het sacrament. Een gevaar, dat zich dan uit als rationalisme en spiritualisme, als fatale overschatting van het noëtische, van de leer en de leerrede“.

We zien, hierbij blijft het sacrament niet ondergeschikt aan het Woord, maar komt het naast het Woord te staan, gelijkwaardig aan de prediking, en dat de werkelijkheid der genade brengt. Het Woord zou de waarheid daarom brengen, dus, blijkens deze uiteenzetting, het heldere inzicht, maar de werkelijkheid zou door het sacrament geschonken worden. Het Woord zou dan dus niet met de waarheid ook de werkelijkheid brengen, doch die werkelijkheid zou eerst verkregen worden door het sacrament. Dat is natuurlijk een geheel andere beschouwing en voorstelling dan in onze Gereformeerde belijdenisschriften, vgl. b.v. Zondag 25, en van Calvijn en andere Gereformeerde hoofdleeraars. Dat erkent trouwens dr W. Aalders zelf, als hij schrijft: „Men zie daarom niet als zo onzinnig en onbegrijpelijk, niet als een afglijden in ik weet niet welke verderfelijke wateren, als men het probleem van de genade nieuw doordacht wil zien en hier niet zonder meer Calvijn kan volgen“. Of als hij schrijft: „Want de heerschappij van Christus is méér. Dat „méér“ is verwaarloosd in onze Kerk; en de theologie van Calvijn en Melancthon en Zwingle zijn er de oorzaak van“. Nu zal wel niemand van Gereformeerde geloofsovertuiging er op zichzelf bezwaar tegen hebben, dat men van Calvijn c.s. en van de Gereformeerde belijdenisschriften in meening en voorstelling der waarheid verschilt, als men daarmee meer in overeenstemming met de Heilige Schrift komt. Doch daarop komt dan ook alles aan. En in dit geval is het dan de vraag naar het geloof inzake de Heilige Schrift als Gods Woord, in de verhouding van Geest en Woord of Heilige Schrift. Wanneer in Jes. 55 van 's Heeren Woord staat, dat het niet ledig tot Hem wederkeert, maar doet wat Hem behaagt, vers 11, dan ziet dat krachtens het verband ook op het door des profeten mond gesproken Godswoord. En dat is ook het geval, wanneer de Heere in Jerem. 23:29 vraagt: Is Mijn woord niet alzoo als een vuur, spreekt de HEERE, en als een hamer die eene steenrots te morsel slaat? Ook wanneer de apostel Paulus de Thessalonicenzen prijst, dat zij zijne prediking aangenomen hebben als Gods Woord, gelijk het waarlijk is, schrijft hij, dat ook werkt in u die geloof, I Thess. 2:13. En in Hebr. 4:12 lezen we: Want het woord Gods is levend en krachtig, en scherpsnijdender dan enig tweesnijdend zwaard, en gaat door tot de verdeling der ziel en des geestes en der samenvoegselen en des mergs, en is een oordeeler der gedachten en der overleggingen des harten. Jacobus vermaant: Ontvangt met zachtmoedigheid het woord dat in u geplant wordt, hetwelk, zegt hij, uwe zielen kan zaligmaken, Jac. 1 vs 21. En onze Heiland zeide tot Zijn discipelen: Wie u hoort, die hoort Mij, en wie u verwerpt, die verwerpt Mij; en wie Mij verwerpt, die verwerpt Den gene die Mij gezonden heeft, Luc. 10:16. Dat alles geldt dus van het gepredikte Woord des Heeren, van het door Zijn profeten en discipelen gesproken woord; maar dan evenzeer van het door hen geschreven woord, en van het door hen gesproken, maar schriftelijk tot ons gekomen woord. Dat woord, hetwelk wij nu in de Heilige Schrift hebben, is maar niet een louter intellectuele zaak van zekere feiten, mededeeling, maar daarin werkt altoos de Heilige Geest, Die nimmer Zijne kracht aan dat woord onttrekt, maar, waar en wanneer en door wien het maar gebracht wordt, mits recht en zuiver en vol gebracht, het werkzaam doet zijn, ter zaligheid, waar het geloovig aangenomen en gehoorzaamd wordt, ter veroordeeling en verharding, waar het in ongeloof verworpen wordt. Het Evangelie is een kracht Gods, schrijft de apostel Paulus, Rom. 1:16; vgl. I Cor. 1:18; II Cor. 2:15—16. De woorden die Ik tot u spreek, zijn Geest en zijn leven, sprak de Heere tot Zijn discipelen, Joh. 6:63.

Volgens de Heilige Schrift is het dus maar niet, dat dit Woord Gods of Heilige Schrift eene intellectuele mededeeling van waarheid eener werkelijkheid

zou zijn, en eerst het sacrament de werkelijkheid dezer waarheid zou brengen. Dat Woord zelf brengt die werkelijkheid mee, door de er zich aan verbonden hebbende Geesteswerking, en dat ten goede, of ten kwade, al naar de geloovige, of de ongeloovige houding van den hoorder er tegenover. De werking des Geestes brengt niet in het sacrament de werkelijkheid der waarheid gelijkwaardig met de waarheid der werkelijkheid in de prediking, maar zij brengt in en met en door die prediking zoowel de werkelijkheid der waarheid als de waarheid der werkelijkheid. Daar heeft niets meer bij. Alleen wil de Heere in ontferming ons in ons zwakke geloof aan Zijn Woord en Evangelie nog te hulp komen door de sacramenten te geven als hulpmiddelen tot duidelijke verzekering van de waarheid Zijns Woords voor ons zwakke geloof. Maar, en daarop komt het nu alles aan, dan moet dat Woord recht gepredikt worden, enkel dat Woord, en dat Woord vol en zuiver. Wel moet door en bij die prediking dan nog eene Geesteswerking komen, maar niet eene Geesteswerking van de werkelijkheid der waarheid er bij te geven, doch om bij den mensch het hart te openen, opdat de prediking een rechten ingang mag vinden tot haar heilzame uitwerking. Luc. 24 vs 45; Hand. 16:14. De groote vraag is hierbij dus maar deze: Wat geloofit gij van de Heilige Schrift? Is zij Gods Woord in eigenlijken, waren zin, ja of neen?

13 Oct. '47.

S. GREIJLDANUS.

CHRISTELIJKE FILMACTIE.

Zoo is dan dezer dagen de z.g.n. christelijke bioscoop geopend in de residentie en wij worden nu voor de vraag gesteld: kunnen we aan deze actie onzen steun geven of niet? Is dit een stap vooruit voor ons christelijk samenleven in onze stad, ja of neen? Er zijn circulaire rondgezonden, die de oorzaak en de bedoeling van dit werk uiteenzetten. Na lezing van deze circulaire en na hetgeen over deze bioscoop in de pers is gepubliceerd, kunnen we niet anders zeggen dan dat we dit een stap terug vinden op den weg van ons christelijk leven in deze wereld, ook al staan daar onder die circulaire namen van bekende predikanten. De circulaire zegt, dat voor den oorlog de bioscoop voor den christen geen probleem was. Toen stond men er beslist afwijzend tegenover. Na den oorlog werd dat geheel anders. Met onweerstaanbaren drang kwam het verlangen naar de film naar voren. Die drang wordt verklaard uit de begeerte om het oorlogsgebeuren op de film te aanschouwen. Daarom wil men dus alle bezwaren tegen de bioscoop opzij zetten.

De eerste opmerking die we willen maken is deze, dat de eerste drang om de oorlogsfilm te willen zien nu allang voorbij is en dat men dus nu hiervoor geen christelijke bioscoop meer behoeft te openen. Deze bioscoop wordt dus niet allereerst geopend omdat men dit terrein wil opeischen voor Koning Christus, maar om tegemoet te komen aan den gevoelsdrang van het publiek. Als men daarnaast dan nog scherm met een opeischen van dit terrein voor Christus, dan komt de vraag op ons af of ons leven en ook speciaal het leven van hen, die den drang naar de film hebben, zoo gespannen is van de toekomstverwachting van onzen Heere Jezus Christus, dat we hierom een bioscoop moeten gaan openen. Is ons leven zoo doordrenkt van Christus' heerlijkheid, zoo vol ervan, dat we overloopen van activiteit voor Hem en ook dit terrein ervan vervuld moet worden? En als we dan zien den strijd, die er op alle fronten is en die steeds feller wordt en ook steeds geraffineerder wordt gestreden en wat dit van ons vraagt aan tijd en offers en aan levensspanning en als we daarnaast lezen van de directe oorzaak tot het openen van deze bioscoop, n.l. den drang naar het beleven van de oorlogssensatie, dan rijst de vraag of we in dezen apocalyptischen tijd, dit zoozeer van de zonde doordrenkt gebied wel moeten veroveren. Moeten we om Christus' wil niet al onze aandacht concentreren op den strijd der kerk, op den strijd op politiek en maatschappelijk gebied, waardoor het ons, vanwege de zonde, onmogelijk wordt om dit cultuurwerk goed aan te vatten. Moet hier geen cultuurontheiding zijn, niet om de ontheiding, doch vanwege de weerhoudingswet, waardoor geen enkele cultuurmogelijkheid ooit tot volle ontplooiing kan komen.

De gemeenschap van Gods volk is, door de ontrouw van velen, zoo zwaar belast, dat zij zich vaak moeten onthouden. Dit zien we ook in Openbaringen 12 geteekend, waar de kerk de woestijn in gaat. Niet om haar recht op de wereld prijs te geven, maar om haar eigen stijl te bewaren. Ze hongerit in de woestijn, maar het is de honger niet om den honger, maar om Christus' wil.

Als de kerk haar eigen stijl niet bewaart, dan is ze verloren. En nu is het opvallend, dat in de genoemde circulaire men wel spreekt van een eigen gebouw en een eigen sfeer, alsof dat het essentiële zou zijn van ons christelijk leven, maar men spreekt juist niet van een eigen stijl. Dit is toch wel een eerste vereischte voor een christelijke actie. Wat is er echter gepubliceerd over deze actie? Het is dit, dat men actueel nieuws zal geven, tekenfilms en speelfilms.

In dit laatste zit het nu juist. Want daartoe wil men bijgeschaafde films nemen, die in andere bioscopen gedraaid hebben. Afgezien nog van het feit,

dat dit missie v
houd v
juist is
afstand.
stijl der
dan de
slachtof

Zal m
stuk, da
stellen
want he
uit te
teven
moeilijk
de chris
het leve
strijd u
moet da
we dan
wil dra
moet he
hebben
drang"
dus sur
naam.

Laten
opend n
opdat w
koopend
Satan i
en het
werken
dan sta
Christus
en te st
vels. Er
zoo allee
Zijn niet
schatten
stempel
rijk. De
waarvan
(Zach. 1
Moge
vullen n
volkom
staan ad
allen: W
's-Grave

PROF.

In „
Prof. Dr
kerkvert
eener Ge
t Is e
tegenwo
rekensch
we te st
het kerk
tijk beho
dat 't ke
zakelijk
wezen ee
niet kan
daarin s

Don Q
De sel
anderen,
noot hel
schrijft:
kerkverb
stigen
z w a a
die.....
bijkans
deze opv
wezen de
rig het
en het a
zonder d
anderen
weinig te
maakt, j

Als Pr
koester
onze kri
van de e
En da
deelen d
van een

En ten
in zijn D
ad esse
door God
en ad be
En in
richting"
ale kerki
krachten
het N. T
en gebod
zoeken e
knopen".

kelijkheid de-
sif brengt die
rbonden heb-
of ten kwade,
houding van
des Geestes
telijkheid der
d der werke-
gt in en met
telijkheid der
eld. Daar be-
re in ontfer-
ijn Woord en
icramenten te
rkeking van
vakke geloof,
dan moet dat
at Woord, en
or en bij die
komen, maar
telijkheid der
n mensch het
echten-ingang
ing. Luc. 24
is hierbij dus
ilge Schrift?
en zin, ja of

REIJNDANUS.

FILMACTIE.

istelijke bios-
orden nu voor
e actie onken
ruit voor ons
of neen? Er
orzaak en de
a lezing van
e bioscoop in
t anders zeg-
inden op den
wereld, ook al
van bekende
or den oorlog
probleem was
tegenover. Na
onweersaan-
de film naar
e begeerte om
aanschouwen.
en de bioscoop

naken is deze,
te willen zien
hiervoor geen
openen. Deze
ind omdat men
Christus, maar
drang van het
hermit met een
us, dan komt
k speciaal het
e film hebben,
rwachting van
erom een bios-
ven zoo door-
vol ervan, dat
m en ook dit
en als we dan
s en die steeds
der wordt ge-
tijd en offers
aast lezen van
deze bioscoop,
e oorlogseensa-
apocalyptischen
kte gebied wel
istus' wil niet
strijd der kerk,
appelijk gebied,
mogelijk wordt
Moet hier geen
thouding, doch
or geen enkele
atplooiing kan

i, door de on-
t zij zich vaak
n Openbaringen
n in gaat. Niet
even, maar om
in de woestijn,
onger, maar om
zaart, dan is ze
in de genoemde
gen gebouw en
de zou zijn van
t juist niet van
erste verelichte
echter gepubli-
at men actueel
dfilms.
nt daartoe wil
in andere bios-
t van het feit,

dat dit moeilijk zal zijn, daar in de filmkeuringscom-
missie wel verschil openbaar zal worden over den in-
houd van de films, willen we erop wijzen, dat dit nu
juist is een volgen van de wereld, zij het dan op een
afstand. Men heeft geen eigen stijl en dus moet de
stijl der wereld wat gefatsoeneerd worden en zoo zal
dan de „christelijke“ speelfilm ontstaan. O, arme
slachtoffers van deze stijlloze mensen.

Zal men werkelijk een film geven van een tooneel-
stuk, dan moeten we aan dit stuk de hoogste eischen
stellen en hierin ligt de onmogelijkheid aangegeven,
want het is niet doenlijk om het echte christenleven
uit te beelden op het tooneel. Men kan het christelijk
leven nog wel omschrijven in een boek, hoewel dit al
moeilijk is, want niet elke als zoodanig aangekondig-
de christelijke roman, is waarlijk christelijk, maar om
het leven naar het Woord in z'n heerlijkheid en z'n
strijd uit te beelden op tooneel is onmogelijk. Men
moet dan vanzelf vervallen tot vervlakkings. En als
we dan hooren, dat men daarvan een bioscoopbedrijf
wil draaiende houden, dan weten we wel waar dit
moet heengaan. Bovendien zal dit niet de bekoring
hebben van hen die thans „met onweersaanbaren
drang“ naar de bioscoop getrokken worden. Het wordt
dus surrogaat van de wereld onder een christelijken
naam.

Laten we hopen en bidden, dat ons aller oogen ge-
opend mogen zijn voor het gevaar dat hier dreigt,
opdat we voorzichtig mogen wandelen, den tijd uit-
koopende, omdat de dagen boos zijn. Hier komt de
Satan in zijn meest geraffineerden vorm op ons af
en het verval, dat hierin openbaar wordt, zal mede-
werken aan den grooten afval die komt. Laten wij
dan staan in dezen boosen dag in het geloof, dat
Christus ons roept om in deze wereld te profeteeren
en te staan tegen allerlei listige omleidingen des du-
vels. En laten we onzen eigen stijl bewaren, want
zoo alleen kan Christus komen tot de heerlijkheid van
Zijn nieuwe aarde, die vol zal zijn met al de cultuur-
schatten, maar die dan zullen dragen het volmaakte
stempel van den geheel eigen stijl van Zijn Konink-
rijk. De stijl van de HEILIGHEID DES HEEREN,
waarvan de bellen der paarden zelfs zullen spreken
(Zach. 14:20); de stijl van het soli Deo gloria.

Moge onze gedwongen cultuuronthouding ons ver-
vullen met groot verlangen naar den dag van Zijn
volkomen glorificatie en laten we Zijn roepstem ver-
staan als Hij zegt: „En hetgeen Ik u zeg, dat zeg Ik
allen: Waakt! (Marcus 13:37.)

's-Gravenhage.

A. A. BASOSKI.

PROF. DR. NAUTA OVER HET KERKVERBAND.

In „Gereformeerd theologisch tijdschrift“ heeft
Prof. Dr. Nauta een artikelje geschreven over „het
kerkverband als wezenlijk element voor het bestaan
eener Gereformeerde kerk“.

't Is een strijdartikel; hij schrijft dan ook: „Juist
tegenwoordig blijkt noodig zich daarvan heel scherp
rekenschap te geven. Want in allerlei kwesties komen
we te staan voor de vraag, welke plaats precies aan
het kerkverband toekomt en daarom ook in de pra-
ctijk behoort toegekend te worden“. Hij wil aantonen
dat 't kerkverband als een wezenlijk element nood-
zakelijk is voor het bestaan eener kerk, dus tot het
wezen eener kerk behoort en dus zonder dat verband
niet kan bestaan. En hij zal naar zijn eigen meening
daarin schitterend geslaagd zijn.

Don Quichot behaalde ook altijd overwinningen.

De schrijver toch legt meningen in de mond van
anderen, die ik althans in de Gereformeerde kerken
nooit heb gehoord of gelezen. Overtuigt U maar. Hij
schrijft: „Ik wil mij bezighouden met de vraag, of het
kerkverband een zaak is van louter bijkom-
stigen aard, iets wat eventueel zonder be-
zwaar gemist zou kunnen worden. Er zijn er
die..... het kerkverband als iets bijkomstigs, als een
bijkans indifferente aangelegenheid verstaan. Naar
deze opvatting (dat het kerkverband tot het wel-
wezen der kerk behoort) kan een kerk willekeu-
rig het eene oogenblik tot een kerkverband toetreden
en het andere oogenblik er zich weer aan onttrekken,
zonder door die daad den eenen keer rijker en den
anderen keer armer te worden. Het doet er eigenlijk
weinig toe of een kerk deel van het kerkverband uit-
maakt, ja dan neen“.

Als Prof. Nauta nu meent, dat wij zulke meningen
koesteren, dan neemt hij weinig notitie van wat er in
onze kringen leeft, en wij zouden ook niet schrijven
van deel van het kerkverband.

En dat komt nu allemaal omdat er zijn, die oor-
deelen dat het kerkverband behoort tot het welwezen
van een kerk.

En ten onrechte beroept men zich op Bavinck, die
in zijn Dogmatiek schrijft: „Synodes zijn niet beslist
ad esse ecclesiae noodzakelijk en zijn ook niet bepaald
door Gods Woord bevolen, maar al zijn ze geoorloofd
en ad bene esse ecclesiae noodzakelijk“.

En in een verhandeling over „Synodale Kerkin-
richting“ schrijft Bavinck: „De synodaal-presbyteri-
ale kerkinrichting is dus niet volstrekt noodzakelijk
krachtens een Goddelijk bevel. Nergens lezen we in
het N. Test., dat een particuliere gemeente verplicht
en geboden wordt om een andere gemeente op te
zoeken en uitwendige gemeenschap met haar aan te
knopen“.

Nauta vindt, dat Bavinck de kwestie niet scherp
genoeg heeft gesteld en ik denk, dat Bavinck vindt,
dat Nauta de kwestie onjuist stelt.

De tegenstanders, gelijk Nauta zich die denkt
(maar die vindt hij in de Gereformeerde kerken, die
zich vrijgemaakt hebben, niet) beroepen zich naar
zijn meening ten onrechte op Bavinck. Inderdaad,
Professor, gij hebt Uw denkbeeldige tegenstanders
verslagen.

Maar wij staan nog recht op.

Dan zal hij aantonen, in welken zin wij hebben
te verstaan de gedachte, dat het kerkverband nood-
zakelijk is, niet voor het wezen, maar alleen voor het
welwezen der kerk.

Bavinck geeft hem daarover geen licht; Voetius
laat het licht schijnen, want Voetius noemt de ver-
eisten voor het tot standkomen en voor het goed
werken van het kerkverband, en het zijn er niet min-
der dan twaalf.

Nauta noemt ze alle twaalf, ik zal er slechts enkele
noemen:

1. Er moet een wederzijdsche correspondentie tot
stand gebracht worden van kerken tot kerken en wel
door middel van de kerkeraden of van hun afgevaar-
digden. Alle kerken van het ressort afzonderlijk heb-
ben haar toestemming te verleenen.

4. De kerken moeten zich verbinden niet slechts in
dezelfde waarheid der leer, zoodat zij één zijn in be-
lijdenis, maar eveneens wat de wezenlijke stukken
betreft in de zelfde liturgie en kerkinrichting.

5. Wat tot stand gebracht wordt, moet slechts een
correspondentie of een combinatie en verbintenis van
kerken zijn, niet een bijzondere kerk....., veel minder,
dat het een kerk in den eigenlijken zin genoemd kan
worden.

7. Aan dit verband of aan personen, die het ver-
tegenwoordigen, behoort men niet toe te kennen een
nieuwe, bijzondere regeermacht of een deel van de
integrale kerkelijke regeermacht, die naar Goddelijk
recht aan afzonderlijke kerken competeert.

12. Het eigen en bijzondere voorwerp der kerkelijke
macht in elke plaatselijke kerk mogen classes en sy-
noden zich niet aanmatigen, ook indien dit door deze
of gene mocht aangeboden worden, maar wij behoo-
ren dit terug te wijzen naar elke kerk afzonderlijk,
om de macht van elke afzonderlijke kerk intact
te laten. Tot zoover Voetius. De professor in het
kerkrecht schijnt niet te voelen, dat hij met Voetius
zijn eigen Synodes, ja, zichzelf in het aangezicht
slaat.

Merkt op, hoe Voetius accentueert de vrijwilligheid
der toetreding, waaruit volgt de vrijheid van uittre-
ding, niet op te vatten als willekeur.

Ook Kuyper, door Nauta opgeroepen, denkt zich de
noodzakelijkheid, de roeping, het kerkverband te bre-
ken.

Ook Dr. Nauta acht „het plicht met het kerkver-
band te breken als dat verband in zijn handelingen
en besluiten welbewust ontrouw geworden is aan
Schrift en Belijdenis, maar hij moet dat voor God en
mensen overtuigend aangetoond hebben“.

Daar begriip ik nu niets van. Het kerkverband is wel-
bewust ontrouw geworden aan Schrift en Be-
lijdenis. Moet nu aan een Synode, die welbewust
ontrouw is, nog aangetoond worden, dat zij ontrouw
is? En wie kan dat voor God overtuigend aantonen?
Of is het soms een onnauwkeurige, onjuiste weerga-
ve van de exegese, die zijn Synode geeft van art. 31
K.O., en wil hij dus zeggen, dat wij aan de Synodes
overtuigend hadden moeten aantonen, dat zij dwaal-
den. Maar dat is geen exegese van art. 31 K.O., maar
dat artikel elimineeren. Leest dan Joh. Jansen in zijn
Korte Verklaring: „Wil dat zeggen, dat de appellant
het moet bewijzen voor de meerdere vergadering, en
als hij haar overtuigen kan met bewijzen, ervan ont-
slagen is?? Maar dat spreekt van zelf. Een besluit,
dat strijdig is met Gods Woord is voor niemand gel-
dig. Of wil het zeggen, dat wij aan de besluiten der
meerderheid gebonden zijn, tenzij iemand een of an-
der besluit voor zich zelf bewezen acht in strijd te
zijn met Gods Woord? Dit laatste is het juiste ant-
woord, en wel op de volgende gronden: 1e. omdat op
dien zelfden grond het reformatisch verzet tegen
Rome rustte, n.l. dat de Reformatoren bij zich zelve
overtuigd waren, dat de Roomsche leeringen met Gods
Woord in strijd waren; 2e. omdat wij geen kerkelijke
conciliën, decreten of besluiten mogen „gelijktellen
met de goddelijke Schrifturen“, art. 7 Confessie; en
omdat Voetius ook zegt, dat een plaatselijke kerk, die
gedwongen zou worden een besluit, dat bevonden
wordt met Gods Woord te strijden, uit te voeren, des-
noods uit het kerkverband moet treden, liever dan
tegen Gods Woord en het geweten te handelen.

H. MEULINK.

PROPAEDEUTISCH-EXAMEN:

Geslaagd voor het Propaedeutisch-examen de heer
J. Bomhof, Zwolle en H. de Vries, Nijkerk.

CANDIDAATS-EXAMEN:

Geslaagd voor het Candidaats-examen de heer R.
te Velde, Boerendiep H 234, Stadskanaal.

OPVOEDING EN ONDERWIS

DE NEDERLANDSCHE SCHOOL?

Onder bovenstaand opschrift kwam een artikel voor
in „De Nederlandse school“, het onderwijsorgaan,
waaraan menschen uit de kringen van het Openbaar
en Bijzonder onderwijs samenwerken. De schrijver van
genoemd artikel was in Engeland geweest en vertel-
de onder den indruk te zijn gekomen van het feit,
dat alle werkers bij het onderwijs daar aan de over-
zijde van Het Kanaal spreken over our educational
system, ons opvoedingssysteem, onverschillig of ze
werken bij het L.O., M.O. of H.O.

Hoe geheel anders dan bij ons! Hier is wel de Chr.
school, de R.K. school en de z.g. neutrale school.
Maar — de Nederlandsche school voor het Nederland-
sche Kind is er niet. De schrijver betreurt zulks ten
zeerste.

Hij zegt: „Wij zijn toch allemaal Nederlanders. En
als Nederlanders hebben we toch een gezamenlijke
verantwoordelijkheid voor het Nederlandsche Kind.
Zijn wij dan geen eenheid? Zijn we alleen maar een
verschillenheid?“

Ons Nederlandsche volk een eenheid! Wie zou zulk
een ideaal niet toelachen! Wie zou zijn beste krach-
ten niet willen geven om dat ideaal te verwezenlijken.
De verdeeldheid van ons volk heeft immers zulke er-
gerlijke vormen aangenomen, dat het eene volksdeel
het andere niet meer verstaat.

De vraag komt op: Hoe komt het toch dat ons
volk zoo verdeeld, verbrokken en verscheurd uiteen-
ligt; dat wij als Nederlandsche volk het tegenoverge-
stelde beeld vertoonen van wat de Jeruzalemsche ge-
meente te zien gaf. Daar was men één hart en één
ziel. En wij?

Het antwoord vinden we in Handelingen 4:32: En
de menigte van degenen, die geloofden, was één
hart en één ziel. Daar ligt de oorzaak van alle ver-
deeldheid! Ons volk gelooft niet meer! Let eens
op, welke taal de statistieken straks zullen spreken.

Tot welk percentage zou het getal der onkerkelij-
ken nu reeds gestegen zijn! Als ons Nederlandsche
volk als één man den Heere vreesde, Zijn Woord be-
waarde, Zijn geboden hield, Zijn ordinantiën eerbie-
digde, we zouden een gelukkig, een eensgezind volk
zijn.

Omdat ons volk meer en meer van God afwijkt, en
eigen gekozen wegen volgt, die van Hem afvoeren,
daarom is het zoo verdeeld en verscheurd. Alleen te-
rugkeer tot den God der vaderen geeft waarborg voor
een hechte eenheid!

Natuurlijk zijn er heel wat menschen, die dit vol-
komen oneens met me zijn. Zij zeggen: De godsdienst
brengt juist de verdeeldheid. Ziet maar eens naar de
Kerken. Daar is de gespletenheid nog het gruwelijkst.
En lees de geschiedenis maar eens! Wat een gods-
dienstoorlogen, die een stroom van bloed hebben doen
vloeien. Zoolang de menschen vasthouden aan den
Bijbel en die willen beleven ook op het politieke ter-
rein, worden we nooit één volk. De kerkelijke men-
schen zullen altijd de spelbrekers blijven. Natuurlijk
staat het ieder vrij om zijn religieuze gevoelens uit te
leven, in huis en in de Kerk, maar in het politieke
leven moet men over zoo iets zwijgen. Daar moet men
de dingen zakelijk bekijken. Dan is samenwerking
zeer wel mogelijk. Precies als in Engeland. Daar is
de verdeeldheid bij lange na zoo groot niet als hier,
want daar worden de godsdienstige aangelegenheden
niet op de spits gedreven. De heele kwestie is, of men
wederzijds begrip heeft voor elkanders overtuiging;
of men verdraagzaam is.

Wat zal ik op deze tegenwerpingen antwoorden?
Niet veel! Wat helpt het, te argumenteeren tegen
iemand, die niet begrijpt, dat elk schuldig is Gods
geboden te eerbiedigen! Zoo iemand ziet ook niet in,
dat juist de tegenstand tegen dat Woord oorzaak was
van godsdienstoorlogen, geloofsvervolgingen en ker-
kelijken strijd.

En dat in Engeland de verhoudingen soepeler zijn
dan hier, komt natuurlijk hier vandaan, dat 90 pct.
van het Engelsche volk de Kerk den rug heeft toege-
keerd, zoodat daar van scheidslijnen, gegrond op gods-
dienstige overtuiging, weinig of niets meer te be-
speuren valt.

En ja, ook dan kan een soort van eenheid ontstaan.
Verregeaande onverschilligheid t.a.v. geestelijke aan-
gelegenheden schept mogelijkheden tot samenwerking,
maar aan de aldus ontstane eenheid gaat een volk te
gronde.

Wil men ook hier zulk een surrogaat-eenheid?

Onlangs las ik een verslag van een gemeenteraads-
zitting. Het ging over de inwilliging van een verzoek
van het Bestuur van een Christelijke Kleuterschool
om een jaarlijksche subsidie te mogen ontvangen.
Een der leden van de fractie van de P. v. d. A. zei
geen bezwaar tegen inwilliging te hebben, o.a. omdat
verschillende onderwijzers bij het Chr. onderwijs lid
zijn van de P. v. d. A. „Dit zijn de pioniers voor de
doorbraak, die het moeilijk hebben in eigen kring“,
zei ze, volgens het verslag.

Merkt U wel? De grenzen tusschen de verschillen-